

11-1. התנועה למען איכות השלטון בישראל ואח'
על ידי ב"כ ד"ר אליעד שרגא ואח'
רח' יפו 208 ירושלים ת.ד. 36054
טל': 02-5000073 ; פקס: 02-5000076

העותרים

נ ג ד

1. ועדת החקירה הממלכתית לעניין כלי השיט
 2. משרד הביטחון
 3. משרד המשפטים
 4. היועץ המשפטי לממשלה
- על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים ירושלים
טל': 0733925246 ; פקס': 02-6467011

המשיבים

תגובה מטעם המשיבים

1. בהתאם להחלטת כב' השופט י' אלרון מיום 19.5.22, מתכבדים המשיבים להגיש תגובתם לעתירה.

2. עניינה של העתירה בבקשת העותרים כי בית המשפט הנכבד יורה למשיבה 1, ועדת החקירה הממלכתית לעניין כלי השיט (להלן: **הוועדה או ועדת החקירה**), לבוא ולנמק מדוע "טרם החלה את עבודתה"; "מדוע לא תקבע לוח זמנים ברור ומחייב לתחילת עבודת הוועדה..."; ו"מדוע לא תחל בעבודתה לאלתר, ותוך שהיא מציינת האם קיימים גורמים חיצוניים-לרבות גורמים בטחוניים, מנהלתיים ועוד – הפועלים על מנת לסכל את עבודת הוועדה ולמנוע את הקמתה".

3. המשיבים יטענו, כי דינה של העתירה להימחק.

4. בפתח הדברים יובהר, כי בניגוד לתמונה העולה מן העתירה, מאז מינוי הוועדה ביום 20.2.22 ננקטו על-ידי פעולות רבות הנדרשות לשם קידום פעילותה, שניתן לבצען אף בטרם הסדרתו של מקום קבוע לעבודתה.

כך, כפי שiorחב בהמשך, מונה מנהל לוועדה וננקטו פעולות שונות מול נציבות שירות המדינה לשם גיוס כוח האדם הנדרש לפעולת הוועדה, ושלב זה מצוי בישורת האחרונה; נערכו פעולות לאיסוף החומרים מגורמי המדינה הרלבנטיים, תוך שהוקמו צוותי איסוף בחלק מן הגופים, וחלקם ערוך להעברת חומרים שונים לידי הוועדה; התקיימו ישיבות התייעצות עם הממונה על הביטחון במערכת הביטחון ועם אגף הביטחון במשרד הביטחון; התקיימה ישיבת תיאום ראשונה עם צוות התביעה בהליכים הפליליים הנוגעים לחלק מהליכי הרכש של כלי השיט, לשם קביעת מנגנון תיאום; וכן נערכו שש ישיבות של חברי הוועדה.

5. אשר למציאת מקום לעבודת הוועדה, בשים לב למורכבות הביטחונית ולדרישות האבטחה הנובעות בין היתר ממהות נושאי החקירה ורמת הסיווג הביטחוני של החומרים הרלבנטיים; לצורך להבטיח את התנאים הנדרשים לעצמאות עבודת הוועדה; ולהסדרים הנדרשים להבטחת האיזון בין פומביות הדיון לבין שמירת הסודיות הנדרשת מטעמי ביטחון המדינה – הליך מציאת מקום קבוע לפעולת הוועדה ארך זמן.

מכל מקום, כפי שיפורט בהמשך, הליך זה הושלם לאחרונה תוך שהוחלט כי הוועדה תפעל במקום שיוכשר לצורך פעולתה במחנה תל השומר. בעניין זה יצוין, כי העבודות להכשרת המקום כבר החלו, ועל-פי ההערכה הן צפויות להימשך מספר שבועות, ולאחר מכן תוכל הוועדה להתחיל בעבודתה במקום.

בנוסף, לשם פעולתה בתקופת הביניים עד לסיום הכשרת מקום הקבע, קיבלה הוועדה לפני זמן מה משרדים זמניים במחנה תל השומר, אשר עונים על צרכיה בשלב זה של פעולתה, שעיקרו בקריאה ולימוד על-ידי חברי הוועדה של החומרים שנאספים ויועברו לעיון הוועדה.

6. בנסיבות אלה, משהוועדה כבר החלה לפעול ונקטה בפעולות שונות, ככל הניתן בטרם הסדרת מקום עבודתה; משאותר מקום קבוע לפעולת הוועדה, והיא עתידה להתחיל לפעול ממנו בתוך פרק זמן קצר, בתום העבודות הנדרשות להכשרת המקום לפעולתה; ובשים לב למענה שניתן לתקופת הביניים, העונה כאמור על צרכיה של הוועדה בשלב זה ומאפשר את פעולתה – המשיבים יטענו, כי העתירה דן אינה אקטואלית ולפיכך דינה להימחק.

7. מבלי לגרוע מהאמור, נעדכן כי לאחרונה, ביום 9.6.22, הודיע חבר ועדת החקירה, אלוף (במיל') אברהם בן שושן, כי הוא פורש מתפקידו כחבר הוועדה, ובימים אלו פועלת כב' נשיאת בית המשפט העליון למינויו של חבר אחר תחתיו.

הכל כפי שיפורט להלן.

רקע עובדתי

הליך הקמת הוועדה ועיקרי פעולתה עד כה

8. ביום 23.1.22 קיבלה ממשלת ישראל, בהתאם לסמכותה לפי סעיף 1 לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1969 (להלן: **החוק** או **חוק ועדות חקירה**), את החלטת ממשלה מספר 1019 (להלן: **החלטת הממשלה**), כדלקמן:

"א. לקבוע כי התהליכים הבאים, הקשורים לקידום רכש כלי שיט ולעסקאות הנוגעות לרכש של כלי שיט, שהתקיימו בין השנים 2009-2016 (להלן: "תהליכי רכש כלי שיט"), הם נושא בעל חשיבות ציבורית חיונית בעת זו, הטעון בירור:

1. רכש ספינות המגן סער 6;
2. רכש צוללות AIP;
3. רכש ספינות נגד צוללות;
4. הפרטת מספנות חיל הים;
5. הסכמה למכר צוללות לצד ג'.

ב. בהתאם לכך :

1. להקים ועדת חקירה בהתאם לסעיף 1 לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968 (להלן: "החוק") שתבחן את תהליכי רכש כלי השיט (להלן: "הוועדה").
2. הוועדה תחקור את תהליכי העבודה המקצועיים וכן את תהליכי קבלת ההחלטות של הדרג המדיני בכל הקשור לתהליכי רכש כלי שיט ועסקאות כמפורט לעיל, וכן תיתן דעתה לנהלים הקיימים הנוגעים לעניינים אלו. הוועדה תקבע ממצאים ומסקנות לגבי מכלול ההיבטים הנוגעים לקבלת ההחלטות בדרג המדיני בתהליכים האמורים, לרבות ממשקי העבודה ושיתוף המידע בינם לבין מערכת הביטחון והמטה לביטחון לאומי לפני ותוך כדי התהליכים האמורים, לרבות החלטות מדיניות שונות שנלוו לתהליכים אלו והתנהלות אל מול גורמי חוץ. הוועדה לא תחקור את התנהלותם של נאשמים בהליכים פליליים הנוגעים לתהליכי רכש כלי השיט כמפורט לעיל, ולא תקבע ממצאים, מסקנות או המלצות בעניינם.
3. הוועדה תמליץ על התהליכים המתאימים לקבלת ההחלטות לקראת רכש אסטרטגי של מערכת הביטחון ולביצועו, ובכלל זה בתחומי האחריות של צה"ל בהליכי רכש, בזהות הגורמים הנוספים שיש לערובם בהליכי רכש ובתפקידיהם, במעורבותם של קצינים ובכירים אשר כיהנו בעבר במערכת הביטחון בהליכי רכש אסטרטגי, לרבות מעמדם של מתווכים בעסקאות רכש של משרד הביטחון.
4. הוועדה תערוך דין וחשבון על תוצאות חקירתה והמלצותיה. נוכח חשיבות העניינים נשוא בדיקה הוועדה ודחיפות מסקנותיה, תגיש הוועדה את הדין וחשבון לממשלה בהקדם האפשרי ותקבע את סדרי עבודתה בשים לב לכך.
5. נוכח השלכות של סדרי העבודה של הוועדה וגדר הבדיקה שלה על ההליכים הפליליים הנוגעים לחלק מהליכי רכש כלי השיט, לרבות זימונים של עדים בהליכים פליליים, ייערך תיאום עם היועץ המשפטי לממשלה בעניינים אלה.
6. נוכח הרגישות הביטחונית הנוגעת לתהליכי רכש כלי השיט, בהתאם לסעיף 23 לחוק, לקבוע כי חלק מהנושאים שבהם תעסוק הוועדה מחייבים סודיות, וכי יחולו ההוראות הבאות מתוך סעיף 23, בהתאמות כמפורט להלן:
 - (1) הוראות סעיף 128 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 יחולו בשינויים המחויבים.
 - (2) מי שהתייצב לפני הוועדה לפי סעיף 15 לחוק לא ייצגו אלא עורך דין שאושר לשמש סניגור לפי סעיף 318 לחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955.
 - (3) דיוני הוועדה יתקיימו בדלתיים סגורות, אלא אם נושאי הדיון אינם כוללים ידיעות סודיות או מידע שנקבע לגביו סיווג ביטחוני בכל רמת סיווג.
 - (4) הוועדה תגיש את הדין וחשבון שלה גם לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

(5) הוועדה לא תפרסם את הדין וחשבון שלה או את הפרוטוקול של דיוניה, כולם או מקצתם, אלא אם הפרסום אינו כולל ידיעות סודיות או מידע שנקבע לגביו סיווג ביטחוני בכל רמת סיווג.

7. לאור קביעת הממשלה באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת כי חלק מהנושאים שבהם תעסוק הוועדה מחייבים סודיות, ייערך תיאום עם אגף הביטחון במשרד הביטחון בהנחיית הממונה על הביטחון במערכת הביטחון ביחס ליישום הוראות סעיף זה בנושאים אלה, ונציגו יעמדו לרשות הוועדה לשם כך.

8. לאחר שקוימה התייעצות עם נשיא בית המשפט העליון בהתאם לסעיף 3 לחוק, הוועדה תמנה חמישה חברים.

ג. להודיע על החלטה זו לנשיאת בית המשפט העליון.

ד. העלות התקציבית של הוועדה בסך 9 מיליון ₪ תועבר להנהלת בתי המשפט קודם לתחילת עבודת הוועדה. 2 מיליון ₪ יועברו ממקורות משרד המשפטים ו-7 מיליון ₪ יועברו ממקורות משרד הביטחון.

ה. להקצות להנהלת בתי המשפט 8 תקני כוח אדם לטובת פעילות הוועדה. תקנים אלו יהיו זמניים וייגרעו מתקני הנהלת בתי המשפט בתום עבודת הוועדה.

צילום החלטת ממשלה מס' 1019 מיום 22.1.23 צורף לעתירה כנספח 2/ע.

9. ביום 20.2.22 החליטה נשיאת בית המשפט העליון, כב' השופטת א' חיות, מכוח סמכותה בסעיף 4 לחוק ועדות חקירה ועל יסוד החלטת הממשלה, על מינוי נשיא בית המשפט העליון (בדימוס), כב' השופט פרופ' א' גרוניס, ליושב ראש הוועדה, ועל מינויים של שופט בית המשפט העליון (בדימוס), כב' השופט צ' זילברטל; נגידת בנק ישראל לשעבר, פרופ' קרנית פלוג; מפקד חיל הים לשעבר, אלוף (מיל') אברהם בן שושן; וראש להק ציוד בחיל האוויר לשעבר, תא"ל (מיל') פרופ' יעקב בורטמן, לחברי הוועדה.

צילומי כתב מינוי יושב-ראש הוועדה וחברי הוועדה מיום 20.2.22 ומכתבה של כב' נשיאת בית המשפט העליון לחברי הוועדה מיום זה מצורפים ומסומנים מש/1.

10. מאז מינוי הוועדה ננקטו על-ידי פעולות רבות לשם קידום התחלת פעולתה, ובכלל זה לאיש תקני כוח האדם שהוקצו לטובת פעולתה בהחלטת הממשלה, ולמציאת מקום בו תוכל לפעול. זאת, כפי שיפורט בהמשך, בין היתר, בהתאם לדרישות האבטחה והביטחון הנגזרות ממהות הנושאים הנחקרים, רמת הסיווג הביטחוני של החומרים הרלבנטיים, והחלטת הממשלה לפיה חלק מהנושאים שבהם תעסוק הוועדה מחייבים סודיות; וכן לצורך בהבטחת עצמאות פעולת הוועדה.

נעמוד להלן על עיקרי פעולות גורמי הוועדה עד כה, ובפרט בנושאים האמורים של גיוס כוח אדם ומציאת מקום קבע לפעולת הוועדה.

11. ביום 23.2.22 התקיימה פגישה ראשונה של חברי הוועדה.

12. ביום 28.2.22 התקיימה פגישה של יו"ר הוועדה עם ראש המטה לביטחון לאומי בנוגע להיערכות הנדרשת לצורך קידום פעולת הוועדה.
13. ביום 7.3.22 התקיימה פגישה של יו"ר הוועדה עם מנכ"ל משרד הביטחון, היועץ המשפטי למערכת הביטחון וראש אגף הביטחון במשרד הביטחון בנושא הבטחת עצמאות פעולת הוועדה.
14. ביום 21.3.22, משהגיע יו"ר הוועדה למסקנה כי חל עיכוב בפעולות הנדרשות על מנת שהוועדה תחל בפעולתה, הוא פנה לראש הממשלה בנושא. בפנייתו ציין יו"ר הוועדה, בין היתר, כי:

"לפי הידוע, משרד הביטחון היה מעורב בעניין הרכש של כלי השיט. לפיכך, פעולותיו בנושא תיבחנה על-ידי הוועדה. בנסיבות אלה, ולאור נתונים נוספים, אין זה מן הראוי (וזו לשון עדינה) שהמשרד יהיה מעורב בצד הלוגיסטי-תפקודי של הוועדה מתחילת הדרך ולאורך פעילותה. זאת, למעט בעניינים מצומצמים שלגביהם, כנראה, אין גורם ביטחוני אחר שיכול לסייע. מבירורים שונים שערכתי עולה כי הגוף הביטחוני היחיד שלא היה מעורב בנושא רכש כלי השיט ושיכול לתת את המעטפת והסיוע הנמשך לתפקוד הוועדה הוא שירות הביטחון הכללי. בדברי על מעטפת, כוונתי בין היתר, למשרדים מאובטחים כראוי, אולם לשמיעת עדויות חסויות, סיווג ביטחוני של עובדי הוועדה ועוד עניינים רבים אחרים. (...) על כן, אודה לך אם תנחה בהקדם את שירות הביטחון הכללי ליטול על עצמו את הטיפול בעניינים הנדרשים על מנת שהוועדה תוכל להתחיל לפעול במועד מוקדם ככל ניתן."

צילום מכתב יו"ר הוועדה לראש הממשלה מיום 21.3.22 מצורף ומסומן מש/2.

15. ביום 27.3.22 התקיימה פגישה נוספת של חברי הוועדה.
16. ביום 31.3.22 העביר יו"ר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת (להלן: **ועדת החוץ והביטחון**) למשנה למזכיר הממשלה את החלטת ועדת החוץ והביטחון, בהמשך לדיונים שקיימה הוועדה בימים 15.2.22 ו-15.3.22, בנוגע לנושאים בהם תעסוק הוועדה המחייבים סודיות. זאת, בהמשך להחלטת הממשלה ולהוראת סעיף 23 לחוק ועדות חקירה, הדורשת את קבלת אישור ועדת החוץ והביטחון לקביעת הממשלה כי נושא חקירה או דיוני הוועדה מחייבים סודיות.
- ועדת החוץ והביטחון החליטה כי ניתן לאבחן בין הנושאים השונים לעניין הצורך בסודיות.
- ביחס לשני נושאים – יכולות והיבטים מבצעיים הנוגעים לצוללות AIP ומכר צוללות לצד ג' – אישרה ועדת החוץ והביטחון את תחולת הוראות סעיף 23 לחוק, בהתאמות המפורטות בסעיף ב.6 להחלטת הממשלה.

כפועל יוצא, לגבי שאר נושאי החקירה המפורטים בסעיף ב' להחלטת הממשלה יחולו ההוראות ה"רגילות" בסעיפים 18 ו-20 לחוק, אולם נקבע כי במקרה שבו הודיע יו"ר הוועדה לאדם שהוא עלול להיפגע מהחקירה או תוצאותיה, כאמור בסעיף 15 לחוק, יחול סעיף 23(3) לחוק (ייצוג על-ידי עורך דין שאושר לשמש סנגור לפי סעיף 318 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955).

בנוסף, החליטה ועדת החוץ והביטחון, כי לאור החשיבות הציבורית של הנושא ביחס **לתהליך קבלת ההחלטות** לעניין מכר צוללות לצד ג', יפורסמו הפרוטוקולים וכן יפורסם דין וחשבון על-ידי ועדת החקירה, ובלבד שלא יכללו בהם ידיעות סודיות.

כן צוין במכתב יו"ר ועדת החוץ והביטחון, ביחס לסעיף 7 להחלטת הממשלה, כי "נכון וראוי שתיערך **היועצות ולא תיאום עם** אגף הביטחון במשרד הביטחון בהנחיית הממונה על הביטחון במערכת הביטחון" [הדגשות במקור – הח"מ].

צילום מכתב יו"ר ועדת החוץ והביטחון מיום 31.3.22 מצורף ומסומן **מש/3**.

17. במקביל לאמור לעיל, נערכו פעולות שונות לאיוש תקני כוח האדם שהוקצו לוועדה, וביניהן:

ביום 2.3.22 התקיימה פגישה של יו"ר הוועדה עם גורמי משאבי אנוש בהנהלת בתי המשפט לצורך אפיון תקני כוח האדם הנדרשים בוועדה; ביום 10.3.22 פנתה הנהלת בתי המשפט לוועדת שירות המדינה בנציבות שירות המדינה בעניין פטור מחובת מכרז למשרות בוועדת החקירה; וביום 20.3.22 התקבלה החלטת ועדת שירות המדינה בנציבות שירות המדינה בעניין פטור ממכרז למשרות בוועדת החקירה, בתנאים שנקבעו על-ידה.

ביום 3.4.22 מונה מנהל לוועדה. לאחר מינויו פעל מנהל הוועדה מול נציבות שירות המדינה לאפיון תקני כוח האדם שהוקצו לוועדה והתאמתם למאפייניה הייחודיים של הוועדה.

ביום 4.4.22 העבירה נציבות שירות המדינה קול קורא לעובדי וגמלאי גופי ביטחון שונים לאיוש משרות בוועדה, בהתאם להחלטת ועדת שירות המדינה.

ביום 13.4.22 פנה מנהל הוועדה ליועצת המשפטית לממשלה ולפרקליט המדינה בעניין גיוס כוח אדם לאיוש תקני כוח האדם הרלבנטיים בוועדה מתוך הפרקליטות ומחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, בשים לב לסעיף 13 לחוק ועדות חקירה. בהמשך, נערכה גם פניה ליחידות הפרקליטות לסיוע באיתור מועמדים.

צילום מכתב מנהל הוועדה מיום 13.4.22 מצורף ומסומן **מש/4**.

18. ביום 13.4.22 פנה מנהל הוועדה לעוזרי היועצת המשפטית לממשלה ופרקליט המדינה בעניין קיום פגישה עם הפרקליטים הבקיאיים בהליכים הפליליים הנוגעים לחלק מהליכי הרכש של כלי השיט, בכדי לקבל תמונה כללית של גדרי החקירה הפלילית שנערכה וההליכים שמתנהלים, ובהתאם לסעיף ב.5 להחלטת הממשלה.

צילום מכתב מנהל הוועדה מיום 13.4.22 מצורף ומסומן מ/ש/5.

19. ביום 26.4.22 הועבר מכתב מטעם מנהל הוועדה בעניין "איסוף החומרים הנדרשים לוועדה" לפרקליטה הצבאית הראשית, היועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה, היועץ המשפטי למערכת הביטחון, היועץ המשפטי של משרד החוץ, היועץ המשפטי של משרד האוצר והיועץ המשפטי של המטה לביטחון לאומי. במכתב התבקשו היועצים המשפטיים לאסוף ולרכז את החומרים שיש להם נגיעה ורלבנטיות למנדט של הוועדה (חומרים פיזיים ואלקטרוניים), כמפורט במכתב. כן התבקשו לעמוד בקשר עם מנהל הוועדה בעניין זה בתוך 20 ימים.

פניות דומות הועברו בהמשך ליועצים המשפטיים של גופים נוספים.

צילום מכתב מנהל הוועדה מיום 26.4.22 מצורף ומסומן מ/ש/6.

20. כמו כן, המשיכו המאמצים למציאת מקום לפעולתה של הוועדה וקידום ההיערכות הנדרשת למול הגורמים הרלבנטיים. במסגרת זו, ובהמשך למכתב יו"ר הוועדה מיום 22.3.22 שהוזכר לעיל, ביום 1.5.22 הנחה ראש הממשלה את ראש שירות הביטחון הכללי, להיות אחראי לליווי הביטחוני של ועדת החקירה.

מכתב זה הינו בסיווג "סודי ביותר", ולפיכך אינו מצורף במסגרת תגובה גלויה זו.

21. ביום 2.5.22 נערך סיור ראשוני של מנהל הוועדה באתרים הפוטנציאליים שעלו כחלופות למקום עבודת הוועדה.

22. ביני לביני, ביום 4.5.22, בהמשך להחלטת ועדת החוץ והביטחון של הכנסת שפורטה לעיל, התקבלה החלטת ממשלה מס' 1405, המורה על תיקון סעיפים ב.6 ו-ב.7 להחלטת ממשלה מס' 1019 מיום 23.1.22, כדלקמן:

"מחליטים:

לתקן את החלטת הממשלה מספר 1019 מיום 23 בינואר 2022 (להלן: "החלטה המקורית"), בהמשך להחלטת ועדת החוץ והביטחון של הכנסת מיום 31.3.2022, כך שבמקום האמור בסעיפים ב(6) ו-ב(7) להחלטה המקורית יבוא:

6. נוכח הרגישות הביטחונית הנוגעת לנושא היכולות וההיבטים המבצעיים של צוללות AIP ולנושא מכר הצוללות לצד ג', לקבוע, בהתאם לסעיף 23 לחוק, כי נושאים אלה מחייבים סודיות, וכי יחולו לגביהם ההוראות הבאות מתוך סעיף 23, בהתאמות כמפורט להלן:

- (א) הוראות סעיף 128 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 יחולו, בשינויים המחויבים.
- (ב) מי שהתייצב לפני הוועדה לפי סעיף 15 לחוק לא ייצגו אלא עורך דין שאושר לשמש סניגור לפי סעיף 318 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955.
- (ג) דיוני הוועדה יתקיימו בדלתיים סגורות, אלא אם נושאי הדיון אינם כוללים ידיעות סודיות או מידע שנקבע לגביו סיווג ביטחוני בכל רמת סיווג.
- (ד) הוועדה תגיש את הדין וחשבון שלה גם לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת.
- (ה) הוועדה לא תפרסם את הדין וחשבון שלה או את הפרוטוקול של דיוניה, כולם או מקצתם, אלא אם הפרסום אינו כולל ידיעות סודיות או מידע שנקבע לגביו סיווג ביטחוני בכל רמת סיווג. ביחס לתהליך קבלת החלטות לעניין מכר צוללות לצד ג', יפורסמו הפרוטוקולים וכן יפורסם הדין וחשבון, ובלבד שלא יכללו בהם ידיעות סודיות. כפועל יוצא, על שאר הנושאים המפורטים בסעיף א' יחולו הוראות סעיפים 18 ו-20 לחוק שעניינם פומביות הדיון ופרסום, בהתאמה. ואולם, במקרה שבו הודיע יושב ראש הוועדה לאדם שהוא עלול להיפגע מהחקירה או מתוצאותיה, כאמור בסעיף 15 לחוק, יחול סעיף 23(3) לחוק.

7. לאור קביעת הממשלה, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, כי חלק מהנושאים שבהם תעסוק הוועדה מחייבים סודיות, תיערך התייעצות עם אגף הביטחון במשרד הביטחון בהנחיית הממונה על הביטחון במערכת הביטחון ביחס ליישום הוראות סעיף 6 בנושאים אלה, ונציגו יעמדו לרשות הוועדה לשם כך".

יוער כי החלטת ממשלה 1405 היא שהניחה באופן סופי את התשתית לפעולת הוועדה ביחס לנושאי החקירה המחייבים סודיות וההסדרים החלים בעניינם.

צילום החלטת הממשלה מיום 4.5.22 מצורף ומסומן מש/7.

23. ביום 11.5.22 התקיימה התייעצות ראשונית של מנהל הוועדה עם הממונה על הביטחון במערכת הביטחון, בהתאם לסעיף ב.7 להחלטת הממשלה כפי שתוקן ביום 4.5.22.

24. ביום 12.5.22 ערך יו"ר הוועדה סיור באתרים הפוטנציאליים שעלו כחלופות למקום עבודת הוועדה.

25. ביום 15.5.22 התקיימה פגישה שלישית של חברי הוועדה.

26. ביום 16.5.22 התקיימה פגישה של יו"ר הוועדה עם היועצת המשפטית לממשלה, היועץ המשפטי למערכת הביטחון והיועץ המשפטי של שירות הביטחון הכללי, בין היתר, בעניין המשך קידום ההיערכות הנדרשת בעניין מקום פעולת הוועדה.

27. ביום 17.5.22 התקיימה פגישה של מנהל הוועדה עם צוות התביעה בהליכים הפליליים הנוגעים לחלק מהליכי הרכש של כלי השיט, לשם קביעת מנגנון תיאום בין הוועדה ליועצת המשפטית לממשלה, בהתאם לסעיף ב.5 להחלטת הממשלה.
28. ביום 24.5.22 התקיימה פגישה של מנהל הוועדה עם גורמי האבטחה והתקשוב הרלבנטיים במשרד הביטחון ובשירות הביטחון הכללי. במסגרת הפגישה נדונו ונבחנו החלופות הפוטנציאליות למקום פעולת הוועדה, בהתאם לשיקולים הרלבנטיים, וביניהם: התאמת המקום לדרישות האבטחה והביטחון הנגזרות ממהות נושאי החקירה, טיב החומרים ורמת סיווגם הביטחוני, והוראות החלטות הממשלה בעניין ההסדרים ביחס לנושאים המחייבים סודיות; התאמת המקום מבחינת הנדרש לצורך פעילות הוועדה (חדר דיונים, אולם לשמיעת עדויות ועוד), תוך איזון בין פומביות הדיון לבין שמירת הסודיות הנדרשת בין היתר מטעמי ביטחון המדינה; העלות הנדרשת להכשרת המקום לצורך פעולת הוועדה; האפשרות להכשרת המקום ותחילת פעולת הוועדה בו בפרק הזמן הקצר ביותר; וכן קיומם של התנאים הנדרשים להבטחת עצמאות פעולת הוועדה.
- בשקילת מכלול ההיבטים, ובפרט בהיבטי העלות ופרק הזמן הקצר ביותר הנדרש להכשרת מקום העומד בדרישות הביטחוניות המתחייבות, הומלץ על הכשרת שטח לפעולת הוועדה בבניין המשמש את צה"ל (כולל יחידות מאגף כוח אדם) במחנה תל השומר.
- המלצה זו אושרה על-ידי יו"ר הוועדה וכן על-ידי חברי הוועדה, במסגרת ישיבה שהתקיימה בזום ביום 25.5.22.
29. נוסף, כי בהעדר ברירה אחרת במסגרת האילוצים האמורים, עלה כי נדרשת מעורבותו של משרד הביטחון בעבודות ההכשרה והבינוי לשם הכשרת המקום. יחד עם זאת, נקבע כי לא תהיה למשרד הביטחון גישה אל מערכות התקשורת של הוועדה. בנוסף, ולשם הבטחת עצמאות פעולת הוועדה, נקבע כי מעת השלמת העבודות וכניסת הוועדה למקומה המיועד, לא תהיה למשרד הביטחון גישה למקום.
- עוד נעדכן, כי בהמשך להחלטה האמורה, החלו העבודות להכשרת המקום הקבוע לעבודת הוועדה במחנה תל השומר. להערכת הגורמים הרלבנטיים הן יימשכו מספר שבועות, ולאחר מכן תוכל הוועדה להתחיל לפעול במקום.
30. כן נקבע, כי בתקופת הביניים עד לתום עבודות ההכשרה וכניסת הוועדה למקום הקבע, תפעל הוועדה במשרדים בבניין של אגף השיקום של משרד הביטחון במחנה תל השומר, העומדים בדרישות הביטחוניות הנדרשות ועונים על צרכיה של הוועדה בשלב זה של פעולתה. משרדים אלו הועמדו לרשות הוועדה לפני זמן מה.

יובהר, כי מדובר כאמור בפרק זמן קצר עד לסיום הכשרת מקום הקבע לפעולת הוועדה, שבמהלכו צפויים חברי הוועדה להשתמש במשרדים לשם קריאה ולימוד של החומרים שייאספו, וכן יבוצעו פעולות אדמיניסטרטיביות.

31. בכל הנוגע לאיסוף החומרים נוסף, כי בהמשך למכתבי מנהל הוועדה מיום 26.4.22 לגורמי הממשל השונים בעניין איסוף החומרים הנדרש לפעולת הוועדה, התקיימו פגישות ושיחות של מנהל הוועדה בנושא עם גורמים רלבנטיים במשרד הביטחון ובצה"ל, ובגופים נוספים.

לפי הנמסר לוועדה, הוקמו צוותי איסוף חומרים בין השאר בצה"ל, במשרד הביטחון ובמשרד החוץ. בנוסף, היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה עדכנה את הוועדה בדבר היקף החומרים שנאספו במשרד ראש הממשלה, ובשלב זה, נמסר לה כי הוועדה תעמוד איתם בקשר בכל הנוגע להעברת החומרים שנאספו.

ביום 1.6.22 הועבר מכתב ממנהל הוועדה למל"ל ולמשרד האוצר, בו נמסר כי הוועדה טרם עודכנה על-ידם בכל הנוגע לאיסוף החומרים, והם התבקשו ליצור קשר עם מנהל הוועדה, ובהמשך נערכה שיחה עם גורמי המל"ל בה נמסר כי במל"ל פועל צוות לאיסוף החומרים. כמו כן, נשלחו מכתבים נוספים לגופים השונים בנושא איסוף וריכוז החומרים, וכן למנכ"ל ארגון עובדי צה"ל בו התבקש לאסוף ולרכז את החומרים שיש להם נגיעה ורלבנטיות למנדט של הוועדה ולעמוד בקשר עם מנהל הוועדה בעניין זה, וביום 14.6.22 התקבל מכתב תשובה מארגון עובדי צה"ל.

צילומי מכתבי מנהל הוועדה מיום 1.6.22 מצורפים ומסומנים מש/8.

צילומי דוגמאות למכתבים נוספים בעניין איסוף החומרים מצורפים ומסומנים מש/9.

צילומי המכתב לארגון עובדי צה"ל ומכתב התשובה מצורפים ומסומנים מש/10.

32. בטרם סיום חלק זה, יצוין כי גם בנושא גיוס כוח האדם הנדרש לוועדה חלה התקדמות של ממש. כך, התקיימו מספר לא מבוטל של ראיונות למועמדים שונים לאיוש המשרות בוועדה, חלק מהמועמדים כבר נבחרו לאייש משרות בוועדה, והחלטות נוספות בעניין זה צפויות להתקבל בימים הקרובים.

33. כאמור ברישה התגובה, ביום 9.6.22 הודיע חבר ועדת החקירה, אלוף (במיל') אברהם בן שושן, כי הוא פורש מתפקידו כחבר הוועדה, ובימים אלו פועלת כבי' נשיאת בית המשפט העליון למינויו של חבר אחר תחתיו, בהתאם לסמכותה לפי סעיף 6(א) לחוק ועדות חקירה.

34. ביום 13.6.22 התקיימה ישיבה של ארבעת חברי הוועדה בזום, וביום 16.6.22 התקיימה ישיבה נוספת.

פניות העותרת

35. ביום 31.3.22 פנתה העותרת 1 (להלן: **העותרת**) לכב' נשיאת בית המשפט העליון בבקשה כי תפעל למינוי בעלי התפקידים בוועדה ולהשלמת התהליכים הדרושים לעבודת הוועדה.

צילום מכתב העותרת מיום 31.3.22 צורף לעתירה כנספח **ע/14**.

36. ביום 3.4.22 השיבה ראשת מטה נשיאת בית המשפט העליון לפניית העותרת, וציינה כי חוק ועדות חקירה מסמיך את נשיאת בית המשפט העליון למנות את יושב הראש של הוועדה וחבריה, וזאת עשתה נשיאת בית המשפט העליון ביום 20.2.22; וכי "הסמכות לקבוע את סדרי עבודתה ואת דיוניה של הוועדה, לרבות מינוי בעלי התפקידים בה, נתונה לוועדה עצמה (סעיף 7 לחוק). לפיכך, פנייתך מועברת ליו"ר הוועדה."

צילום מענה מטעם ראשת מטה נשיאת בית המשפט העליון מיום 3.4.22 צורף לעתירה כנספח **ע/15**.

37. ביום 7.4.22 השיב מנהל הוועדה למכתב העותרת מיום 31.3.22. במכתבו עמד מנהל הוועדה על מועד החלטת הממשלה, מינוי יו"ר הוועדה וחבריה ועל דיוני והחלטת ועדת החוץ וביטחון בנוגע לנושאי החקירה המחייבים סודיות. כן נמסר כי:

"בד בבד, ובהתאם לסעיף ה להחלטת הממשלה, שעניינו הקצאת תקני כוח אדם להנהלת בתי המשפט "לטובת פעילות הוועדה", סמוך לאחר מינוים של יו"ר הוועדה וחבריה פעלה הנהלת בתי המשפט בהנחיית הוועדה, בין היתר, על מנת לאפיין את התקנים הנדרשים ולאחר פתרונות לסוגיות הדרושות איזון בין הצורך בפומביות הדיון לבין השמירה הנדרשת על הסודיות בעניינים שגילויים עשוי לפגוע בביטחון המדינה. עם קבלת החלטת ועדת חוץ וביטחון ולאחר עבודת ההיערכות שנעשתה על ידי הנהלת בתי המשפט, מונה הח"מ לתפקיד מנהל הוועדה. בימים אלה הוועדה ממשיכה לפעול לאיוש יתר תקני כוח האדם שעליהם החליטה הממשלה ולהסדיר את הנושאים הלוגיסטיים הנוגעים לפעילותה."

צילום מכתב מנהל הוועדה מיום 7.4.22 צורף לעתירה כנספח **ע/16**.

38. ביום 17.4.22 פנתה העותרת לגורמים שונים, לרבות יו"ר הוועדה, בבקשה כי יפעלו באופן יזום להשלמת ההליכים המינהליים הדרושים לתחילת עבודת הוועדה; וביום 26.4.22 פנתה למנהל הוועדה בנושא.

צילומי מכתבי העותרת מימים 17.4.22 ו- 26.4.22 צורפו לעתירה כנספחים **ע/17** ו-**ע/18**, בהתאמה.

39. ביום 4.5.22 העביר מנהל הוועדה מכתב תשובה בו ציין, "כי הוועדה פועלת ללא לאות על מנת להתחיל בעבודתה המהותית תוך שמירה, בין היתר, על עקרונות העצמאות הפומביות וביטחון המדינה."

צילום מכתב מנהל הוועדה מיום 4.5.22 צורף לעתירה כנספח 19/ע.

40. ביום 9.5.22 שבה ופנתה העותרת למנהל הוועדה וביקשה שיפעל לזירוז איוש התקנים והסדרת כל העניינים הדרושים לפעילות הוועדה, וכי "יפורסם לוח זמנים לתחילת עבודתה, או לכל הפחות כי ייקבע מועד לתחילת פעילותה".

צילום מכתב העותרת מיום 9.5.22 צורף לעתירה כנספח 20/ע.

41. ביום 19.5.22 – עשרה ימים בלבד לאחר מכתבה האחרון של העותרת למנהל הוועדה – הוגשה העתירה דנן.

42. ביום 1.6.22 השיב מנהל הוועדה למכתב העותרת מיום 9.5.22 ומסר כי "משהוגשה על ידכם ביום 19.5.22 עתירה בעניין, הרי שהתייחסותנו תינתן במסגרת התשובה לעתירה".

צילום מכתב מנהל הוועדה מיום 1.6.22 מצורף ומסומן מש/11.

43. ביום 6.6.22 פנתה העותרת לשר הביטחון, כב' נשיאת בית המשפט העליון וכב' יו"ר הוועדה בעניין "תחילת פעילות ועדת החקירה הממלכתית בפרשת הצוללות וכלי השיט". ביום 13.6.22 שב ומסר מנהל הוועדה, במסגרת מכתבו מיום זה, כי "מאחר שעתה תלויה בבית המשפט העליון עתירה שהיגשתם נגד הוועדה באותו הנושא המועלה במכתבכם, התשובה למכתבכם תובא במסגרתה של התגובה לעתירה".

צילומי מכתב העותרת מיום 6.6.22 ומכתב התשובה מטעם מנהל הוועדה מיום 13.6.22 מצורפים ומסומנים מש/12.

עמדת המשיבים

44. המשיבים יטענו כי העתירה אינה אקטואלית ולפיכך דינה להימחק.

45. יודגש, כי כעולה מכל המפורט לעיל, פרט לפעולות שננקטו בעניין מציאת מקום לפעולת הוועדה, מאז מינויה של הוועדה ביום 20.2.22 נקטה הוועדה בשורה ארוכה של פעולות שונות הנדרשות לשם קידום פעולתה, אף בטרם הסדרת מקום פעולתה.

כך, מונה מנהל לוועדה וננקטו פעולות שונות מול נציבות שירות המדינה לשם גיוס כוח האדם הנדרש לפעולת הוועדה, ושלב זה מצוי בישורת האחרונה; נערכו פניות לקבלת החומרים המצויים בידי גורמי המדינה הרלבנטיים, תוך שכבר הוקמו צוותי איסוף בחלק מן הגופים, וחלקם ערוך להעברת חומרים שונים לידי הוועדה; התקיימה ישיבת התייעצות ראשונית עם הממונה על הביטחון במערכת הביטחון, בהתאם להחלטת הממשלה;

התקיימה ישיבת תיאום ראשונה עם צוות התביעה בהליכים הפליליים הנוגעים לחלק מהליכי הרכש של כלי השיט, לשם קביעת מנגנון תיאום בהתאם להחלטת הממשלה; וכבר נערכו שש ישיבות של חברי הוועדה.

46. לפיכך, בניגוד לתמונה העולה מן העתירה, הוועדה כבר החלה בביצוע המשימה הציבורית החשובה שהוטלה עליה, ובמהלך החודשים האחרונים פעלה ופועלת במישורים השונים בהם יכולה הייתה לקדם את פעילותה, עוד בטרם הסדרת מקום פעולתה.

47. אכן, בשים לב למורכבות הביטחונית ולדרישות האבטחה והביטחון הנובעות בין היתר ממהות נושאי החקירה ורמת הסיווג הביטחוני של החומרים הרלבנטיים; לצורך להבטיח את התנאים הנדרשים לעצמאות עבודת הוועדה; ולהסדרים להבטחת האיזון הנדרש בין פומביות הדיון ושמירת הסודיות הנדרשת בין היתר מטעמי ביטחון המדינה – הליך מציאת מקום קבוע לפעולת הוועדה ארך זמן.

יחד עם זאת, יוזכר כי תיקון החלטת הממשלה בהמשך להחלטת ועדת החוץ והביטחון, אשר קבע באופן סופי את התשתית לפעולת הוועדה ביחס לנושאי החקירה המחייבים סודיות וההסדרים החלים בעניינם, התקבל אך ביום 4.5.22.

48. מכל מקום, וזה העיקר, לאחרונה הושלם הליך איתור מקום קבוע לפעולת הוועדה, תוך שהוחלט כי הוועדה תפעל במקום שנבחר במחנה תל השומר. כמו כן, העבודות הנדרשות להכשרת המקום לצורך פעולת הוועדה כבר החלו, ולהערכת הגורמים הרלבנטיים הן צפויות להימשך מספר שבועות, ולאחר מכן תוכל הוועדה לעבוד במקום.

בנוסף, לשם פעולתה בתקופת הביניים עד לסיום הכשרת מקום הקבע, קיבלה הוועדה לרשותה משרדים זמניים במחנה תל השומר, אשר עונים על צרכיה בשלב זה של פעולתה, שעיקרו כאמור בקריאה ולימוד של החומרים שנאספים ויועברו לעיונה.

49. בנסיבות אלה, ובשים לב לעמדתם האמורה כי העתירה אינה אקטואלית ולפיכך דינה להימחק, המשיבים לא נדרשו במסגרת תגובה זו לגופן של הטענות השונות שהועלו בעתירה. יחד עם זאת, המשיבים יבקשו להעיר שתי הערות בעניין זה.

50. **ראשית**, העותרים נסמכים בעתירתם על מועדי תחילת פעולתן של ועדות חקירה שונות, ובפרט שתי ועדות חקירה ממלכתיות קודמות, ועדת החקירה הממלכתית לחקר נסיבות פריצתה של מלחמת יום הכיפורים משנת 1973 (ועדת אגרנט), ועדת החקירה הממלכתית לעניין שיטות החקירה של שירות הביטחון הכללי בנושא פעילות חבלנית עוינת משנת 1987 (ועדת לנדוי), אשר נטען כי "כללו אלמנט כלשהו של סודיות בשל הצורך לשמור על ביטחון המדינה".

מבלי להידרש לגוף הנטען בעניין זה, ברור וגלוי שקיים קושי רב ביותר לערוך השוואה כאמור ביחס לוועדות שפעלו לפני כחמישים ושלושים שנים, ולו מן הטעם שהיה מדובר בתקופות בהן היכולות הטכנולוגיות, והאיזמים הביטחוניים הנגזרים מכך, שונים לאין שיעור מן העת הנוכחית; והדבר לבטח משליך על טיב והיקף ההיערכות הנדרשת לפעולה של ועדת חקירה מסוג זה בימינו אנו. בנוסף, לא למותר לשוב ולהדגיש כי בענייננו מדובר בחומר בהיקף רב ביותר, הנפרס לכל הפחות על פני 7 שנים (2009-2016), וכאמיר בנושאים רגישים מבחינה ביטחונית וברמת סיווג גבוהה.

שנית, המשיבים יטענו, כי טענת העותרים לפיה קיימים שיקולים זרים בכל הנוגע לעיכוב בפעולת הוועדה נעדרת כל תשתית עובדתית, וכי די בכך כדי להביא לדחייתה של טענה זו על-הסף.

51. סוף דבר, בשים לב לכל האמור לעיל, משהוועדה כבר החלה לפעול ואף נקטה בפעולות שונות ככל הניתן בטרם הסדרת מקום עבודתה; משנמצא מקום קבוע לפעולת הוועדה, והיא עתידה לעבור אליו בתוך פרק זמן קצר בתום עבודות להכשרת המקום; ובהינתן המענה לתקופת הביניים, העונה כאמור על צרכיה של הוועדה בשלב זה ומאפשר את פעולתה – המשיבים יטענו, כי העתירה דן אינה אקטואלית כיום, ולפיכך דינה להימחק.

52. העובדות המפורטות בתגובה זו נתמכות בתצהירו של מר הושע גוטליב, המשמש בתפקיד מנהל ועדת החקירה.

היום, כ' בסיון תשפ"ב

19 ביוני 2022

עמרי אפשטין, עו"ד
סגן בכיר א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

ענר הלמן, עו"ד
מנהל מחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה